

ВОВК НА КРАЙНЬОМУ СХОДІ УКРАЇНИ

Сергій ЖИЛА

Поліський природний заповідник (с. Селезівка, Житомирська обл.)

Популяція вовків на крайньому сході України є унікальною з багатьох причин. По-перше, неподалік від Луганської області на території Росії існує надзвичайно потужне репродуктивне ядро популяції вовка, і при послабленні переслідування вовка з боку людини чисельність вовка в Луганській області на північ від р. Сіверський Донець та у східній частині Харківської області різко зростає. По-друге, в зв'язку із наявністю перешкод для подальшого розселення тварин (р. Сіверський Донець, м. Харків, м. Білгород, урбанізована територія в Донецькій області та на півдні Луганської області) на крайньому сході України створюється значна концентрація вовків, що переселяються. По-третє, байрачні ліси, незважаючи на невисоку загальну лісистість території, дають велику кількість добре захищених місць для вовків. І, нарешті, в зв'язку з відсутністю достатньої кількості диких ратичних в природних ландшафтах популяція вовка в значній мірі синантропізована, вживає в їжу велику кількість кормів синантропного походження, дрібних ссавців (зайців, байбаків, мишей), через що взаємовідносини людини і вовка надзвичайно конфліктні, загострені.

Розміщення вовка на даній території дуже нерівномірне. Вовк нечисленний на урбанізованих територіях. Згідно анкетних даних в Донецькій області, особливо вздовж кордону з Дніпропетровською, Запорізькою і Харківською областями, можна чітко визначити території окремих вовчих зграй; і, навпаки, на півночі Луганської та сході Харківської областей встановити індивідуальні території окремих зграй неможливо.

На цій території можна лише впевнено вказати, що межі між окремими територіями зграй проходять уздовж густо заселених людиною річкових долин (рр. Деркул, Айдар, Красна, Оскіл, Сіверський Донець). Відмічені факти заходу сусідніх зграй вовків на чужу територію при переслідуванні здобичі або при появі великої кількості падла. Зграї, як і поодинокі вовки, тут роблять значні добові переходи, ретельно обстежуючи ймовірні місця викидання падла і околиці населених пунктів.

На жаль, крім свідочств мисливців-вовчатників і статистичних даних, а також вкрай невеликої інформації про заходи вовків на заповідні території, детальні наукові дослідження по вовку в данім регіоні практично відсутні.